



Bolygók

A külső bolygók 2002-ben

Ebben az évben mélypontra került a külső bolygók megfigyelése. Az okok nyilvánvalóak. Piciny korongok, amik különösebb részleteket nem mutatnak a rendelkezésünkre álló kisebb átmérőjű távcsövekkel. Így talán nem véletlen, hogy az irántuk mutatózó érdeklődés elenyésző. A tavalyi év keserű mérlege: három észlelő, 14 Uránusz- és 11 Neptunusz-észlelése, hagyományos vizuális módszerrel. A külső bolygók holdjairól, valamint a Plútóról egyetlen megfigyelés sem született.

Észlelő	Észl.	Műszer
Csörgits Gábor (Budapest)	1	15,3 T
Hollósy Tibor (Budapest)	4	20 T
Mizsér Csaba (Budapest)	20	7 L

Rövidítések: L= refraktor; T= reflektor.

Uránusz

A bolygó láthatósága a február 13-án bekövetkező együttállást követően csak lassan javult. Az augusztus elejéig a Vízöntőben, majd azt követően a Bák csillagképben mozgó, a látóhatárhoz igen közeli égitest szembenállásra augusztus 20-án került sor. A tavaly elkezdődött láthatóság végét pedig az idei február 17-i együttállás zárja.

Az első három megfigyelést jelen sorok írója végezte a bolygóról. Legelőször május 2-án, az éjszakai órákban sikerült megpillantania a Polaris Csillagvizsgáló 20 cm-es Dobson-távcsövével. A bolygó 167x-es nagyítás mellett kék színű korongnak mutatkozott. Az északi pólus környezete a korong többi részéhez képest valamelyest sötétebbnek tűnt, amit a becsült intenzitási értékek is jeleznek. Ez a rész 5, míg maga a korong középső része 8-as intenzitásúnak mutatkozott. A feltűnő peremsötétedés intenzitása pedig ekkor 6-os értékű volt. Jelen észlelést érdemes összehasonlítani Eric Frappa és Jean Lecacheux CCD felvételével, amelyet a Pic du Midi Obszervatórium 1 m-es távcsövével készítettek, július 7-én. Július 21-én a második, és augusztus 18-án, a harmadik megfigyelés alkalmával csupán a bolygó jellegzetes peremsötétedését sikerült megfigyelni.

A következő két észlelést Mizsér végezte szeptember 30-án, és október 1-jén, aki 7 cm-es lencsés távcsövével zöldnek látta az Uránuszt. Második észlelése alkalmával említést tett a peremsötétedésről is.

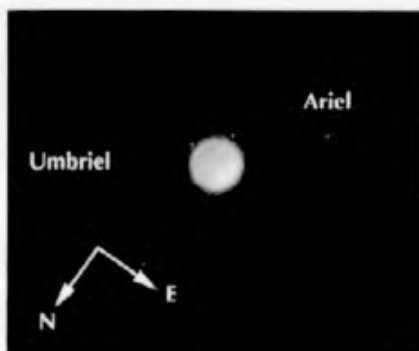


2002.05.02. 01:45 UT, 20 T,
167x, (Polaris Csillagvizsgáló,
Hollósy Tibor)

Október 8-an legújabb észlelőnk, Csörgits Gábor is bekapcsolódott külső planétáink megfigyelésébe. Ő a bolygó korongját zöldeskék színűnek látta és a peremsötétedés mellett felügyelt annak lapultságára is.

Október közepétől november közepéig az Uránuszt már csak Mizsér kísérte figyelemmel. Az általa készített látómezőrajzokból a bolygó mozgása is nyomon követhető.

Az Uránusz 2002.07.07-én, a Pic du Midi Csillagvizsgáló 1 m-es távcsövével (Éric Frappa és Jean Lecacheux CCD felvétele)



Az észlelésekből kiténik, hogy a planéta átlagosan 3,7-es korongján különösebb látóvaló idén sem volt. Vizuális fényessége a becslések alapján 5,8 körül alakult.

Neptunusz

Láthatósága a január 28-i együttállással kezdődött, míg szembenállására augusztus 2-án került sor. Megfigyelhetősége, hasonlóan az Uránuszéhoz, csak nehezen javult. Így nem véletlen, hogy az észlelések zöme csak október–november hónapokban születtek. A tavalyi láthatóságot az idén, január 31-én bekövetkezett együttállás zárta, ami egyúttal újabb láthatósági időszakának a kezdetét is jelenti. A folyamatosan a Bak csillagképben mozgó Neptunuszról egyedül Hollósy és Mizsér végzett megfigyeléseket. Színét Hollósy zöldnek, míg Mizsér kéknek írta le. Az átlagosan 7,9-s, és 2,3-es látszó átmérőjű bolygót mindkét észlelő részletek nélküli korongnak látta. Mizsér szeptembertől novemberig folyamatosan nyomon követte a bolygót, így annak mozgásáról is képet nyerhetünk.

Plútó

A bolygó a tavalyi év során továbbra is a Kigyótartó csillagképben tartózkodott. Az előrejelzések szerint átlagosan 13,8-s égitest megfigyeléséről egyetlen beszámoló sem érkezett szakcsoportunkhoz, hasonlóan külső bolygóink holdjaihoz, melyekre 2002-ben úgy látszik, senki nem volt kíváncsi. Csak remélhetjük, hogy 2003-ban változik a helyzet.

HOLLÓSY TIBOR

Bolygós hírek

A Merkúr 2003. évi kedvező láthatóságai

Idén a bolygó hat elongációjára kerül sor. Ezek közül különösen a tavaszi, április 16-i keleti és az őszi, szeptember 27-én bekövetkező nyugati kitéréseket ajánljuk észlelőink figyelmébe. Az észleléseket a maximális kitéréseket megelőző és az azt követő hét nap során érdemes végeznünk.